

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos peitisor 5 kr.
 Nyiltérben 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetések 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztősegi iroda: Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.	Megjelen: Szerdán és Szombaton.	Kéziratok: Vissza nem adatnak.	Kiadóhivatal: VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindenemű pérzek hirdetések és reklamátiók ide intézendők.
---	---	--	--

Egy dicső tett.

A volt Aranyosszék közbirtokossága 44.000 frtnyi közös vagyonát a volt székben felállított és felállítandó községi iskolái részére adományozta.

Áldott legyen a hang mely e mellett szólott és áldott a testület, mely ezt elfogadta.

És a testületben nem volt hang, mely ellene szólott volna!

Vajjon ez nem a mellett bizonyít, hogy a volt szék közbirtokossága — eggtől-egyik — bivatása magaslátán állva, élet céljának biztos öntudatává bír; tudja, miszerint miveltség ad erőt és vagyont. ez biztosítja a jövőt, a butaság pedig öl.

Nem kapunk hangokat e szép tett dicsőítésére, de az a mi dicsőítésünkre nem szorult! Oly emlék oszlopot emelt magának ez által a szék mely századok mulva is hirdetni fogja — eredményeiben a birtokosság dicső tetteit, önzetlen hazafiságát, a közművelődésért való lelkesülését.

E tett által fényes oszlopot emelt önmagának a szék, mely századokat világítand be mely körül a hálas utódok ihletve fogják rebegni oh, áldott legyen a hang, mely mellette szólott és áldott a testület mely azt felemelte.

(—)

Hogy nevelődik a szász ifjuság.

Egy tudósítás fekszik előttünk az „erdélyi szászok egyletének karácsoni ünnepélyéről Bécsben.”

E cikket olvasva, figyelmünket nem kell erősen meg feszítenünk azon irány meg bírálására, melyen a szász ifjuság érzülete szelleme halad s egyszersmind láthatjuk azt is minő hazafiakat várhatunk benne. A tudósítás szerint Bécsben a karácsoni ünnepmegülésére több mint 150 „erdélyi szász“ gyült egybe. Különösen ki van emelve azou körülmény hogy a „német deákok olvasó egyletének és a „Silézia“ Burschenschaftnak számos tagja jelent meg az ünnepélyen kikkel az „erdélyi szászok“ ez előtt is barátságos viszonyban voltak, s kik a „szász néptörzs“ iránt való rokon szenvöknek nyilvánvaló tanujelét adták.

Énekelték az „elsülyedt koronát a szász nép hymnuszt, s folyt a mullattság ebben az irányban, és ily nyilatkozatokat napvilágra hozó érzelmek között.

De less el csak egy hangot e vigadó zsbajban, a mely a magyar hazát említené, csak egy pillantást a mely azt árulná el, hogy ez ifju keblekben honszeretet, a vágy és a törekvés él, hogy a szerzett és szerzendő ismereteket a hazáj szolgálataira értékesítse.

Ezt nem találod meg.

Nézd az ifuságot vigadása közben, midőn a kedély nem ismer korlátot, midőn őszinte, s a milyennek mutatja magát most, ilyen lessz ez az élet folyamán is.

„Magyarország“ . . . Ez előtték alig ismert fogalom, vagy talán egy enyészőben lévő valami melynek kimulásán nem csk örvendének, de

. és így tartanak meg ama feltételt és kötelezettséget, melyért e magyar hazában hajlékot s áldást ontó földeket kaptak.

Vess egy pillantást a megyei élet közelebb lefolyt napjainak eseményeire, és a most el mondottaknak természetszerű következményeit találod meg.

Már pedig ez még is csak Magyarország, és a ki itt akar élni, annak magyarnak kell lenni.

Mivel lehet gátat vetni e fékelyes áramlatnak?

A legszigorubb közoktatási törvények által; a különböző életpályákon határozott megkivánása annak hogy a minősülést a hazában érvényes okmányokkal igazolják, határozott megkivánása annak, hogy a közpályán mindenki magyarul tudjon, elutasítása azoknak kik a hazát, a közpályákon egyáltalában, nem hazafiaságból hanem pusztán csak pénzért szolgálják, s talán becsületre és minden hazafiságra fogja őket téríteni — a kenyér. —

Szigligeti.

Földig ér a gyászlobogó, mely a nemzeti színház homlokzatáról alá esüing Szigligeti, a magyar dráma-irodalom megteremtője, Szigligeti, a nemzeti színház igazgatója, meghalt. A szelid ősz fej örökre lehanyatlott, a meleg szív örökre kihült és kialudt a teritőn fekszik. Ha csak egy nappal korábban hunyja le szemét, megörtént volna, hogy a kő, melyet ellenségei ellene szórtak, koporsójára hull. De a halál irgalmas volt — ellenségei iránt.

Nehéz tolmácsolni az érzést, mely

az irodalom és színház őszinte barátainak lelkét betölti; s mérlegelni a vesztesség sulyát, mely halála által a dráma-irodalmat érte. Nemcsak teremtője megalapítója, évek hosszú során át csaknem egyedüli fentartója és művelője volt hanem mondhatom, hogy ő maga volt a magyar dráma-irodalom. Mikor ő fellépett, még nem volt drámánk, s alig szólt meg Katona Bánkbanja, mely esend következett be ismét hosszú ideig. A színpadot idegen termékek foglalták el, míg Szigligeti vissza nem hódította azt. Vigjáték-irodalmunkat megalapító Kisfaludi Károly, de aki azt kifejleszté s életteljes alakot adott neki: az Szigligeti volt. És az ő érdeme: a legmagyarabb, sőt szigoruan véve az egyedül magyar és nemzeti műfajnak, a népszínműnek megteremtése. E műfaj kezei alatt, gyöngéd ápolása mellett szépen kifejllett, megizmosult, s most nemzeti büszkeségünk és féltett kincsünk.

Élete érdemekben oly gazdag volt, hogy vázlatunk, meiyet róla e pár sorban nyujthatunk, csak szegény lehet. Hatvanhárom éves volt, tehát nem élt hosszú ideig, iroi munkásságának ideje negyvennégy évet foglal össze, s már pár év előtt meghaladta színdarabjainak száma a százat. Nagyváradon született családí neve Szathmáry József volt, melyet akkor cserélt fel a Szigligeti Ede névvel, midőn színész lett s a Szigligeti név, melyet szülei szegyelettek, a nemzet büszkesége lett. Papanak szánták, mérnökhez adták, s színész lett belőle. Az egykori budai színészárságnak, Megyerinek, Barthának, Kántornának nagy érdemek van abban, hogy nekünk Szigligetink van. Első színpadi kísérlete 1834-re esik; ez évben adott tőle a budai társaság egy drámát a „Megjászott cselek“, czim alatt. A darab gyenge volt, nem élt sokáig, de következett utána a második, mely már jobb volt; a harmadik műve, (Diénes), melyet 1836-ban írt már nagy tetszés mellett adatott. Először 1859 óta, amidőn a Teleki-és Karácsonyi-díjak kitűzettek, csaknem évben pályázott és nyert, — sokszor mind a két díjat. Az első népszínművét, Rontó Pált 1839-ben adták elő azota írt még 19-ei, utolsó népszínműve egyszersmind utolsó műve a Kényes Bertók volt, melyet már a népszínházban játsztak. Az akadémia 1840-ben választá tagjává, a Kisfaludy-társaság tagja pedig 1845-ben lett.

A színész Szigligeti nem volt oly szerencsés, mint az író. 1834-ben lett színész, kapott mint kartánczos, kardalnok, ügyelő és szavaló színész 12 frt, utóbb 14 frt, havi fizetést. A tényleges színészkedéssel utóbb fölhagyott ugyan de azért állandóan tagja volt a nemzeti színháznak, mint ügyelő, majd mint titkár mint rendező mint dramaturg s a végre mint igazgató. Ez utóbbi állását négy év előtt foglalta el s viselte halálig. Ez az állás okozott neki legtöbb keserőséget, legtöbb bajt.

Most már vége van a bajoknak is. Koporsója mellett elnémulnak a sokszor kiméletlen, igazságtalan vádak, és kihull a védelmező jó barátok kezéből a fegyver, a kegyelet kibékít ellent s barátot, s mindenki egyetért abban, hogy az ő érdemei nagyok s feledhetetlenek sezznek örökre.

A csatatérről.

A csatatérről napról napra elzomorított híreket vesszünk mind szűkebbre szorul az oroszok öve, a mely a törököket megfojtja, sőt ma már a Balkánon tul csak Konstantinápolyra szorítkozik a védelmi harc, ide vonult tudniillik vissza a török serek egyéb területek már mind az oroszok kezében vannak. Minden szem Angolországra és Monarchiánkra tekint, s érdeklődéssel várja magatartását a legközelebbi napok eseményeivel szemben.

A drinápolyi csapatok visszavonultak Csataldzsába, Az oroszok, mint jelentik. 19-én este bevonultak Drinápolyba

Konstantinápoly, jan. 18. A több órai minisztertanácsban a szultán elnöklése alatt tartatott, résztvettek az ulemák, tábornokok és a volt miniszterek. Távirati értekezés folyt a hadostparancsnokokkal és megvitatták a helyzetet a béke és a háboru esetére. A tanácskozás után több képviselőt bemutatnak a szultánnak, ki köszönetet fejezett ki a kivándoroltaknak nyujtott segítség-szervezéséért. — Az meghatalmazottak Hermañiban találkoznak az orosz katonai kísérettel, mely Miklós nagyhercege főhadiszállása vezetői öket. Fuad pasa hadosztálya Filip; táján egyesült Suleiman pasával. — Menekültek folyvást érkeznek, kiket a miniszteri palótákban és magánházakban szállásolnak el. — A törökök vasárnap Novi Bazar közelében megtámadták a podgári szerb erődöket és elűzték a szerbeket; elvesz-800 embert.

Az Agence Havas jelenti: Az ottoman meghatalmazottak a vasuton csak Musztafapasáig utaznak, innét pedig kocsin Miklos nagyhercege főhadiszállására.

Konstantinápoly, jan. 19 Htvas jelenti; Ma kelt drinápolyi sürgönyök szerint a törökök Drinápoly védelméről lemondtak; az összes csapatok és ágyuk visszavonultak. A főkormányzó ma reggel hagyta oda Drinápolyt s csak 72 esendört hagyott hátra a rend fentartására az oroszok bevonulásáig mi közvetlenül várható. — Minthogy tegnap az oroszok már Mustafapasába érkezettek párkilómeternyre Drinápolytól intézkedések történtek hogy a visszamaradt esendörök az oroszok bevonulása után akadálytalanul elvonulhassanak. — Ma reggel hagyta el az utolsó vonat, mely az összes idegeneket és belföldieket kik a várost elhagyni kívánták magával vitte. — A francia konzul honosai védelmére ott maradt Drinápolyban. — Sulejmanról semmi hír. — A török meghatalmazottak tegnap érkeztek Kazanlikba. A tárgyalások azonnal megkezdettek. — Izzet bey, Fuad pasa unokaöccse tegnap ny utasításokkal utazott el Kazanlikba. Azt hiszik ő fogja az feltételeket tartalmazó közleményt Konstantinápolyba hozni. (Csak az oroszok előbb ott ne legyenek mint feltételeik. Szerk.) A hadügyminiszterium bizottságot küldött ki az összes nötlen embereknék zászló alá szólítása végett a főváros eredményeinek megvédésére.

Legujabb hír szerint Miklós nagyherceggel a fegyverszüneti egyezmény nem jött létre, ő ugyanis a megbízottaktól a békefeltételek aláírását kívánta, s még azt sem engedte meg, hogy ez iránt Konstantinápolyba kérdést intézzenek.

Plevna Topánfalván.

Tisztelt Szerkesztő úr!*) Beesés lapjának idei 2-ik számában „Plevna Topánfalván“ címzett cikk jelent meg — melyben a névtelen cikkíró egy esomó valótlanossággal igyekszik az olvasó közönséget félre vezetni.

Czikirő Topánfalva román ajkú lakóit szándékozván gyanúsítani, alólírtak kötelességüknek tartják merőben alaptalan(?) koholmányait rosz akaratu (?) feljelentéseknek nyilvánítani.

Meg kell kérdenünk azonban cikkíró, hogy Offenbányai lakos létére jelen volt-e a kérdéselt napon Topánfalván, s saját észleletei alapján írta a kérdéselt cikket, avagy nekie is az Aranyos folyam sebeseen folyó vize, vagy pláne talán a Topánfalvi vásártól haza térő kofák hozták meg a hírt a megdöbbenő eseményekről? Igaz hogy a kérdéselt estén a topánfalvi románok közül többen jelen voltak egy a községen kívül, sőt más megye területén eső vendéglőben.

Igaz hogy ott egy három színészből álló társaság zenelt — igaz hogy a románok győzelméért pohár köszöntések tartottak — s ezen kívül tartottak pohár köszöntések ő felsége Magyarországnak apostoli királyáért stb. — igaz hogy a pohár köszöntések után egy közelebbi hegyormárról megszólalt vagy két mozsár ágyú; — de más részt az is igaz, hogy ezen vigadás nyilvános helyen nyilvánosan történt úgy hogy a teremben más ajku honpolgárok is voltak, s mulattak a nélkül hogy valaki háborgatta volna, s jelesül jelen volt a k. járásbírósnak egy tagja (elég ez is. szerk.) jelen volt két topánfalván állomásozó csendőr (még ezek is?! szerk.) s több nem román ajku polgár s senki sem ütődött meg eljárásukban mert nem volt oka — csak a az Offenbányai cikkíró, nem tudott a nagy zajtól aludni, mert talán nagyon ideges s mérföldekre is kiterjed csendet igénylő állapota.

Egy szóval tisztességesen mulattunk s nyilvánosan hasonlólag mint a választások alkalmával Tordán a „Korona“ szállodában — a hol jelen volt Tordaranyosmegyének zöme — s még sem jutott egynek se eszébe megtiltani a román testvéreink győzelmére emelt pohár köszöntéseket, vagy más román dalok elénekelését. Ime eddig semmi nemű ki-

*) Közre adjuk e czáfolatot, mely szomorúan győz még bennünket már e tárgyban hozott cikkeink alaposágáról. Szomorúan constatáljuk azt is, hogy Topánfalva környéke nincs tisztában a hazafias kötelességgel.

hágás tehát a nép sem vehetett részt a kihágásban.

Nagyon is egy nagy adag roszakarat kívánatlik még ahoz, hogy valaki a szolgabíróat a valádolja, hogy támogatta volna az állítólagos kihágásokat — ő jelen sem volt a vendéglőben, nem is tudott semmit az egész ügyről s ezt bizonyítják alólírtak kiket mellékesen mondva a szolgabíró úr nem számít barátai között s más részt az egész ügy más megye területén történt.

Ne leezkéttesse a cikkíró a kir. járásbíróat és a csendőrséget bizony azok jobban tudják vala kötelességüket mint cikkíró s épen azért nem forogván fel ok a közben lépésre, ezt nem is tették.

Hogy oly kiáltások fordultak volna elő, mint: „Éljen a muzika hogy ki jö-hessünk a magyar és német zászló alo.“ merőben aljas rágalomnak nyilvánítjuk. Biztosíthatjuk különben a cikkíró urat, hogy a románok századrészt sem bibelődnek a muzika ügyekkel annyit mint mások, — de egyszersmind arról is biztosíthatjuk cikkíró urat hogy a románok nem mentek meg annyira, hogy testvereik öömét egy kedvüleg fogadják vagy pláne azt rosz szemmel nézzék, kiváltképpen azoknak győzelmé külügyniszterünk kijelentése folytán is (?) (no, no! igen magas politika Topánfalvától. Szerk.) hazánkra mi rosz befelelyással sincsen.

Az állítólagos tüntetést kezdeményező ügyvédet illetőleg a ki . . . csak azon megjegyzést tesz, hogy ha az személyemre vonatkozik, kár volt a mondatot félbeszakítani — mert így kénytelen vagyok én kiegészíteni ily formán: a ki bizonyosan oly jó hazafi mint cikkíró, ha nem jobb, — a kinek biznyára több indoka van a hazához rakaszkodni mint cikkírónak — s a ki mindenestre több kapcsolással van fűzve a haza földéhez mint cikkíró s végül a kinek mindenkor van annyi bátorsága a nyilvánosság előtt a névtelenség köpenye nélkül fellépni, s tetejére a felelőséget magára vállalni.

Enyit cikkírónak oly kijelentéssel hogy a vizsgálattól nem riadunk vissza, sőt inkább ohajtjuk.

A dolog így álván, s más részt a szerkesztőség se adván hitelt ama tudósításnak bővebb felvilágosításig — nagyon sajnálom hogy addig, mi alapon csuiztatta be lapjába, a bizonyára nem a maga helyen lévő következő czimezések: „Szeleskedő“ mások zsírján élő, véresszájú buta pátriota“ czimezések.

A mi a „hírek“ rovatában éppen ezen ügyben ügyben előfordul — az il-

lető ügyvédnek csak is azon megjegyzése van — miszerint ha valaki irigylő sorsát s jogosan, akkor próbálja meg az érvágást.

Szembem nagyon terhelő váddal mely ellenünk tisztelt lapjában emeltetett, alólírtak úgy hiszik hogy csak méltányoságot követelnek, midőn ezen igazolásuknak beesés lapjában tért engedni kérnek.

Topánfalván, 1878. évi január hó. Moldoveanu Ananias, h. ügyvéd. Porutiu Gyula, Andreica, S. Korkes, Georgiu Corehesu, Josefu Joannette, Dionisiu Palade, Ctementu Anidenu, Juonu Palade.

Levelezés.

M-Vásárhely, január 17-én 1878. Tisztelt szerkesztő ur! A vidéki levelézések legnagyobb hibája hogy rendszeren oly tárgyat vesznek fel, mely a lap olvasó közönségének csupán kevés részét érdekelheti; ezt kikerülendő oly hurokat pendíttek meg, mely hiszem, hogy a teljes olvasó közönség érdeklődésével találkozhat, s hogy nem fognak e level olvasáskor így kiáltani fel „mit keres itt e vásárhelyi levelé?“

Tehát beszéljünk a nemzet napszámossairól! Igen, azokról kik küzdelmök kitaratások beről az éhséget, a megaláztatást kapják a nagy közönségtől, melynek mulattatásán fáradoznak. Nem legből kapott állás, nem mendemondákból össze tákolt valótlanosság a mit mondok, hanem a legszomorubb, a legszűgyentőbb való. — A vásárhelyi munkődő színészek éheznek; éheznek a szó teljes értelmében. — Nem borzasztó ez? Egy társulat mely olyan tagokkal rendelkezik mint Sztupa, Sztupáné, Zádorné, Hetényi Antonia, Mihálovics, Láng, Komáromi stb. éheznek, e nagy és értelmes közönséggel bíró székegy fővárosban. — Megtörténik kétszer — háromszor hetenként, hogy nem tarthatnak előadást mert alig vannak 10-15 ön Ennek én is kétszer valék szemtanuja s megtörténik, hogy a tagok éhen, dideregve tanulják otthon szerepeiket, melyeket holnap talán ismét nem lesz ki-előtt ejátszaniok.

Hol itt a baj? A közönség részvétlenségében, vagy a színészekben, ha eddig a kétfős igazgatás alatt folyton egyenletlenség, s egyszer másszor számíthatatlan állapotok uralkodtak, - nem kutatom. Elég, hogy a baj meg van, s úgy a publikum mint e szerencsétlenek nem kérnek többet belőlle, s jelenleg mind kétfőnek a vállás legtöbb vágya. Sztupa — ki jelenleg az egyedüli

igazgató — gyűjt, hogy elmebesen, s a közönség is adakozik iven, hogy elküldhesse őket. Tehát a vállás minden áron. — „Tovább, tovább.“ Hiszen a művész hazája a nagyvilág! „Tovább tovább.“ De merre, hová? ki fogadja be az éhező hontalanokat? Ki ad kenyert, s egy kis elesmerést, e végsőkig elesüggött szerencsétleneknek? Tordára — szol a fáma — Torda az a város, hol sohasem engedték éhezni a nemzet napszámossait; hol egyszerű anyagi körülmények között is jutott egy két fillér a művészet pártolására, s hol örömmel üdvözlük mindig az ide érkező művészeket.

Ha való a hír, lelkünkben örvendhetünk rajta, mert a társulat, így ahogy most áll, Sztupa Andor igazgatása alatt teljesen megérdemli Torda város közönségének szokott pártolását.

Még a jeg sportról irhatnék valamit, de ugyhözsem ezolta ott is már a legkedveltebb mulattatások közé tartozván — ujat nem irhatnék rolla, s oh-ságot nem akarok.

H. L.

A gazda egyik fontos téli munkája.

Nem leend tán érdektelen e becses lapok hasábjain a gazda közönség, egyik fontosabb téli munkájáról egy pár szóval megemlékezni. — E fontos téli munka a trágyázás keresztül vitele. Eltekintve itt a trágya kezelése, gondozása, keverése, előkészítése satb-tól, — csak az alkalmazásról ohajtok egyetmást elmondani. —

A téli időszakban a gazdaságba minden kül-munkák szünetelven, a gazdfigyelme és gondoskodása csak az udvar és ház környékére terjed ki inkább. Előkészületeket tesz a tavaszi munkákra, eszközeit, szerszámait kijavítja, állatait jól táplálja, hogy azok a tavaszi munkák megkezdésével jó erőben legyenek ezek mellett végzi a legfontosabb munkáját ez évszaknak: a trágyázást, mivel arra csak most van telyesen szabad ideje, — s állatait es eselédjeit csak így használhatja es foglalkoztathatja czélszerűen.

Minden gondos gazda tudja már (vagy tudnia kellene), hogy szántó-földjeitől az évi termékekben folyton elviszen egy bizonyos részt a földben lévő tápanyagokból; még pedig annál többet, mentől nagyobb es jobb volt évi termése. Ha az elvitt tápanyagokat vissza nem potolja, vagy természetű növényeit nem alkalmazza okszerűen: úgy földje

TÁRSZAZA

A levél története.

(Beszélyke, egy régi emlék után.)

Írta: **Kádbécs Ferencz.**

Nagyon esinos ifjú ember voltam. . . . — Hohó! . . . kiált fel az olvasó — hisz ön uram öndicséretre vetemedik!

— A világrt sem, kérem tessék sziveskedni, azt el nem feledni, hogy „voltam!“ Az igaz, hogy nagyon régen lehetett biz az; de hiába, sorsunk már nekünk az, hogy minden órával idősebbek legyünk. S tessék elhinni kérem szépen, mikép én elég órárt éltem, s ha azok számát számtani ösmereim segítségével összegezni akarnám azon félelmes eredményre jutnék, mikép azokból évek, s félek olyan évek kerülének ki, melyek az 54-en is már jóval felül rugnának.

Denique! Én meglehetősen idős vagyok; hanem ez legkevésbé sem zárja ki azt, hogy hajdanában esinos ifjú ember ne lehettem volna. S őszintén megvallom: én bizon tudtam azt, hogy nem vagyok valami „ágról szakadt.“

Nem volt olyan ifjú lány, menyecske, a kinek, — haesak nem járt életveszéllyel, — ne tettem volna a szépet!

Szerettem sokszor sokat, s köztük nagyon szépeket is; s így lettem aztán lassankint csapongóvá, s hittem szentül, mikép eugem nem is lehet nem szeretni.

Ez aztán elvezetett az önhiségre! Előre tudtam, hogy ha valakinek utánna állok, — az bizonyosan szeretni fog.

Igy aztán eljutottam ahoz, hogy minden nőt kicsinbe vettém, s nem sokat tartottam felőlük.

Ez pedig annak lett kútforrása, hogy a szerelemről ne tápláljak valami ideális fogalmakat s azt semmibe vegyem.

Na, hanem meg is adtam az árát istenesen!

Egy napon színházban valék, s érdeklél vártam a darab 2-ik felvonását, mivel abban lépett legelőször szinpadunkon fel D . . . Fáni.

A csengetyű végre meg szólalt a függöny fölrepült, s ott ült egy lombos fa alatt a kibeszélhetetlen szép színésznő.

Valami ideges rángás szaladt végig rajtam, látva e szép nőt, s midőn csengető hangjával szavalni kezdett: lelkemet egy soha nem érzett édes érzelem járta át. Fájt nagyon, hogy milyen szép ő; bántott, hogy más is láthatja őt és irtoztató szenvedésen mentem keresztül, midőn kedvesének nyakába borúlt.

Tovább ki nem álhatva — elrohantam a színházból.

E naptól — ki voltam cserélve; magamba zárkoztam, körültem a társaságot, s általában éreztem, hogy mód nélkül szerelmes vagyok es hogy e nő nélkül nem élhetek. De irtoztam a színésznőtől, mint feleségtől.

Órákig eljartam ablaka alatt, s gyakran éj lett s en mindig az után valék merőben nézve ablakára, ha bár alakját a lámpa fénykörében megvilanni látnám.

Jó anyám, s nővérem kétségbe estek fölöttem, szidtak, hogy miért epezttem magamat e nőért, s ha szeretem: menjek el hozzá, s kérjem meg.

De irtoztam attól: színész és feleség! Az én feleségem! . . .

Állapotom már tarthatlanná lett, s már elvalék határozva — eltávozni városomból, midőn egy nap délutánján il-lakos kis levélkét kapok.

Kezem remegett, midőn feltörtem; valami édes érzés sügta, hogy tőle jön.

Finom hosszukás vonások voltak azok, s szememet többsör megkellett törőlnöm, mig elolvashattam:

„Kedves Dobay Ur!

Nagyon boldognak érezném magamat ha ma östve 9 óra után engem felkeresne. Ugy-e bár eljön? Én vární fogom tisztelője: D . . . Fáni.“

Én az éreztem magamat. Egész nap lázas izgatótságban telt el.

Délután. 4 órakor már öltözködni kezdtem; alig voltam képes 9 órára megelégedesemre kicsinosítani magamat.

Egy negyed 10 órakor szivdobogva megindultam, — az áldott illatos kis levélket zsebembe rejtve.

Mig a lépcsőkön felhaladtam, azon töprenkedtem, hogy mivel fogok társalgást kezdeni végre abban állapotam meg, hogy: „majd meg látjuk.“

Az ajtónál valék.

Megdöbbenve vettem észre, hogy benn a teremben társaság van.

Hangos női nevetés hallzott ki, melynek csengése között a Fániét tisztán kivehettem.

Elhültem; felmelegedtem; veriték csöppek törtek elő homlokoman. Nagyon féltem, ha netalán nevetéssé lennék.

D vissza nem léphettem már; mivel kopogásra egy hang már másadszor mondá: hogy szabad, „jöhet!“

Egy nagy fohással beléptem „aut Caesar, aut nihil!“

Nem csalódtam! Benn női társaság volt. Fánin kívül még két színésznő es anyja. —

Kiestem szerepemből. (Vége köv.)

te m-ereje folyton apal, mig végre egészen kimerül.

A termő-erő fentartása eszerint visz-
szapótlás és okszerű termelés által esz-
közölhető. A visszapotlás vagy trágyá-
zásra használható minden szerves és szer-
vetlen anyag és hulladék, — tehát áll-
ati, növényi és ásványi anyagok. A trá-
gyázás által szaporítjuk a talajban csak
korlátozott mennyiségben levő televény
tartalmat, melynek a növények tenyő-
szete körül igen fontos szerepe van;
mert a televény képződése, vagyis a
szerves anyagok rothadása és elválása
által szabadá lett szén-sav és ammóniák
az, mely az ásványi anyagok feloldását
és növényi tápanyaggá elkészülését esz-
közli —

A trágyázásnál arra kell töreked-
nünk, hogy az a földbe egyenletesen
osztódjék szét. A földbe elegyítést alá-
szántás által eszközöljük. Az alászántásra
nézve igen célszerű és könnyen betart-
ható szabályaink vannak, hogy az alá-
takarás se igen mélyen, se igen seké-
lyesen ne történjék: kötött talajnál seké-
lyebben takarjuk alá, hogy víz, levegő,
s egyéb légköri változások könnyen ér-
hessék s ezek által felbomlása elő legyen
segítve, laza talajnál már csekélyebben
takarjuk alá. Itália a mélység 2—3½
hüvelyk közt változhatik. Változó az alá-
szántás a természetű növények szerint
is pl. mély gyökérzetű növényeknél a
trágyát mélyen kell alátakarni. A trá-
gyázás mértéke különböző lehet a tala-
jok phisical minősége szerint; kötött,
szivós talajnál, — pl. agyag talajon —
erősebben; laza, homokos talajnál már
gyengébben, de több ízben kell trágyáz-
nunk, — mivel a melegség miatt hamar
feloszlik, elgyűl és kihasználhatik.

A trágya minősége szintén változó
a talaj minősége szerint, laza talajon
szalonnás, zsíros trágyát alkalmazunk,
hogy ez által némileg kötöttebbé tegyük,
míg ellenben kötött talajon szálas, szal-
más trágyát alkalmazunk, mivel ez a
talaj kötöttségét nagyban esőkenti.

(Folyt. köv.)

H i r e k.

— Lapunk azon t. olvasóit, kik
előfizetési összegekkel hátralékban van-
nak, sziveskedjenek kötelezettségüknek
e hó 25-ig eleget tenni.

— † Szagliger Ede meghalt.
Szombaton éjjel 11 órakor szenvedett ki,
szívszélhűdés érte, s halála a munka-
bíró férfinak vértanú volt. A nemzeti
színház jeles igazgatóját az iróadalom
egyik jeles munkássát és a népszínmű
megteremtőjét veszté beane. Áldás az
elhunyt jeles perain.

— Nagyszerű ajándékot tett a
volt Aranyoszek közbirókossága. E hó
20-án tartott közgyűlésében összes kö-
zös vagyonát a volt szék felállított és
felállítandó községi iskolái részére aján-
dézta. A módosított megállapítására
Tarsoly Gábor elnökle alatt Ma-
gyari Pál, Szentpáli Ignác, Pap László
Tanka Samu, Kovács János és Taar Ba-
lázs tagokból álló bizottságot küldött ki.
E vagyon áll: 30.200 ft tőkepénz-
ből, 100 katastralis hold fekvő birtok-
ból és Veresmarton koresma regule-
ból. Nagyszerűbb tettet a szék törté-
nete aig képes felmutatni.

— Iskolai államszegély. A fő-
méltóságos vallás és közoktatási minisz-
terium a kocsárdi községi iskola részé-
re 396 ft a bányoni részére 120 ft, a
szent-lászlói részére pótlólag még 100
ft (összesen ezen iskola nyert 729 ftot)
államszegélyt utalványozott. Itt felemlít-
jük még azt is, hogy egy pár községi
iskola költségvetése vissza lett utasítva
mert a közsének, az 1877-ik költségve-
tés szerint jövedelmi föléssége volt azt
pedig az illet. község az iskola részére
kiszolgáltató tartozik. Csak hogy itt a
kiindulási pont rossz a menyiben a

a jövedelmi fölésség mindenütt a bir-
tokosság koresma jogából ered, a
köz. birókosság pedig község nem lévén
az ő vagyonával, mint községével elbán-
ni nem lehet. Reményünk van, hogy
ezen fevilágosítás a megdöbbenet közsé-
gek megnyugtására — illetékes he-
lyen figyelembe vétetik s a törvény
alapján igényelt állam segély utalvá-
nyoztatni fog.

— A ki a lottot megbugtatja. Tör-
tént: pedig Décsen, hogy egy 3 gyermek
kel bíró izraelita roppant nyomorban lé-
vén; elment a rabbijához, hogy adjon
neki tanácsot, ily nyomor között legyen
gyermekével mit csináljon. „Tedd őket
a lutriára!” szolt a rabbi. A szegény
ember fejébe vette ezt, haza menve
összes vagyonát lutrirra tette a gyerme-
kek élet évök számaira. S ime az izrae-
lita nyert 4 ezer forint körül s áldja a
papot, ki a tanácsot adta. A rabbi elégé
zaklatják azóta ily kérelmekkel, de
ama tanácsokat nem igen osztogatja,
félvén, hogy tönkre teszi a lottot.

— Beküldetett szerkesztőszé-
günkhez: „A Ördög fia“ 15-ik füzet.
Kiadja Mehner ára 25 kr. Továbbá: 2-ik
magyar ábránd a legkedveltebb néplá-
lok felett. Zongorára szerző Ábrány
Kornél. Kapható 1 ft 50 kron Budape-
sten Taborszky és Parsch-nál.

— A Méltóságos Bíró Főispán
ur rendelete következtében, Torda Ara-
nyos megye képviselő bizottságát Tordán
a megye házánál folyó évi február hó
5-én d. előtti 9 óráján kezdődőleg tar-
tandó rendkívüli közgyűlésre össze hi-
vom. — A rendkívüli közgyűlés tárgyai:
1.) Törvények kihirdetése. 2.) Felsőbb
rendeletek feletti intézkedések. 3.) Áti-
ratok feletti határozatok. 4.) Képli ügyek
tárgyalása melyek közül különösen fel-
említetik az 1876 évi XIV törvényezik
ben foglalt közgyűlési teendők s a kör-
jegyzőségek csoportosítása iránti intéz-
kedés. Tordán, 1878. január hó 21-én
Miksa Elek alispán.

— Miután Egerbegyen az e hó
20-án megtartott és február hó 3-án
tartandó zártkörű táncestélyre a meghi-
vok igen rendetlenül lettek kézbesítve;—
ez okból azok kiknek e bála igények
van de meghívott nem kaptak, kéreinek
e tekintetben a rendező bizottságot meg-
keresni. — Megemlítjük miszerint a 20-
án megtartott estélynek kevés, de igen
kedves közönsége volt a leg kedélyeseb-
ben mullatott reggel 5 óráig.—

— A telephonnal Kolozsvár és
Deés, Szeged és Brassó, M.-Vásárhely
és Segesvár között tettek kísérletet fé-
nyes sikerrel, szavaltak énekeltek, mint
Budapesten is tették, s mindent legtiszt-
tábban ki lehetett venni. Nagyon lekö-
tezte a Távirtd Igazgatóság ha e ta-
nulságos élvezetben minket is részesítene.

— Csodálatos műizlés. Homokay
és Nyéki szintásulata Nagy-Szébenben
működik, közlebről a „Tolenczot“ ad-
ták, s különösen Nyékiné „Ördög Sá-
rájja“t dícsérik. Vagy nagyon sokat kel-
lett Nyékinének haladni a művészetben,
vagy a szebenieknek valami különös fog-
almok van a művészetről.

— Düh. Simonffy Ferencz bágyoni
adószedőnek 7—8 éves gyönyörű szép
leányát ez előtt 52 nappal egy veszett
eb meg marta, s most e hó 20-án a viz-
szony jelei mutatkoznak a szerencsét-
len gyermekben. Az orvosai segélye sem-
mit sem használt önkivületi állapotban
van, mindentől iszonyodik. Elpusztulása
kétségtelen.

CSARNOK

Adomákról és adoma gyűjtések.

Vándory Lajostól.

(folytatás)

4, A jó öreg Bernát Gazsít találtam
egyszer este fél hetkor az ő szokott las-
suságával sétálni a Hatvani utcában,
kérdéni tőle:

— Hová, háva Gazsi bácsi?

— Hát a színházba, — mondá az
öreg ur.

— Elkésik ha oly lassan megy
Gazsi bácsi.

— Nem a mai előadásra megyek
én, — felelt az öreg ur, az ő szokott
egykedvűségében.

5. (A diáknyelv gonosz) Szokol
(Tolnám) községében Horváth János
uram volt a leggazdagabb ember. Fia,
szinte János igen jó tanuló lévén Balogh
tiszteletes uram felszólítja Horváth Já-
nos uramat hogy Jakó fiacskáját adja a
gyönki collegiumba. Az apa egész ko-
molyan homlokát ránczolva azt mondá:
„De tiszteletes uram ebből már semmi
sem lesz.“ „Miért?“ kérdé a jó lelki atya
„Hát azért mert gonosz egy nyelv az
diák nyelv.“ „Hogy hogy Horváth uram?
„Hát ugy kérem, hogy én csak három
deák szót tudok és az is elég Istentelen
hát a többi még milyen lehet?!”

„Nos mi ez a három szó?”

„Hát az bizony nem más mint:
portió, contributio és exekutio.”

A tiszteletes ur jót nevetett, Hor-
váth uram fia pedig megmaradt paraszt
gazdának.

6. Cs... y huszárkapitány megy az
istálót vizitálni, amint az istáló közelébe
ér, borzasztó Isten káromlást hall, be-
lépve kérdi a káromkodó huszártól hogy
mi a baja? A huszár stellungot véve
egész katonai komolysággal mondá:

— Jelentem alásan vitéz kapitány
uram, az koresmárossal van bajom, mert
egy hiten vagyok véle.

„Hogy hogy? kérdi a kapitány.

„Hát csak ugy, jelentem alásan,
hogy hát az koresmáros zsidónak, kinek
3 forinttal tartozom, azt hiszi, hogy nem
fizetem meg, én is azt hiszem, így egy
hiten vagyunk.“

A kedélyes kapitány kivesz 5 frtot,
oda adja a huszárnak azon hozzá tevés-
sel, hogy hát hozza rendbe a hit dolgát,
és elment, két hét mulva a kapitány is-
mét megy az istállókát átvizsgálni, a mi
huszárukat ismét káromkodva találta,
midőn kérdé a kapitány, hogy már meg-
int mi a baja?

„Hát csak a régi baj könyörgöm
alásan, miféle régi baj“

„Hát a koresmárossal a hit végett.“

„Hisz adam én néked 5 frtot, hogy
hozd rendbe a hit dolgát.“

A huszár egészen komoly tisztelgő
állást vesz, és szemrehányó hangon mondá:
„Csak nem kívánja vitéz kapitány
uram hogy mint magyar huszár 5 frtért
hitemet elhagyjam.“

„A kapitány aztán maga fizette ki
Mózsit.“

(Folytatás köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági értelmiség
fontossága.

(Folytatás.)

Egyes személyekről szolva, eles-
merjük, hogy igen kevesen akadnak
köztünk, a kik beismerik, hogy tanul-
nunk kell elméletileg és gyakorlatilag
még igen sokat, hogy az új idők, a
haladó kor rohanása el ne temessen
minket. — Kevés van, a ki bo-
látná nemzetgazdasági viszonyaink ja-
vításának szükségességét, a birtok vi-
szonyok rendezésének keresztül vite-
lét, a tetemes emberi és állati erőt
s ezzel együtt a pénzt és időt kimélő
gépmunka előnyét, a jobb mivélesi mo-
dok fontosságát satb. — Nagyobb ura-
dalmakban e téren üdvös haladás észlel-
hető, de hol áll az alsobb osztály az ér-
telmiség hiánya miatt. — Egyesült erő-
vel ez osztály szintén képes az ily ha-
ladásra. — De sokan ugy vélekednek
minek gazdasági ismeret, most nem az
hanem a politica menti meg az emér-
léstől hozánk sülyedező hajóját. — Igaz

mi magyarok első sorban politicus nép
vagyunk! — Hisz hányan akadnak köz-
tünk oly rajongók, a kik honboldogító
terveket forgatnak agyukba, míg
gazdaságuk áll ökreik henyélnek,
földjeik és szőlőiket Gyepesi és
Kőrösi műveli. — Nem politicala tul-
suly — mit elérni sem birunk — a mi
minket a bukástól megóv. — Az töl-
lünk igen szép, hogy hön szeretjük ha-
záunkat, hön epedezünk; mert csak így
teljesülnek a legnagyobb magyar szavai
„Magyarország nem volt, hanem lesz!“

A tudós könyvei és buvárlatai ered-
ményeivel, a művész művésze, a lel-
kés a hitnek szavaival a kézműves ipar-
a földműves gazdasága által hahson köz-
re és munkáljon a haza felvirágzásán.
— Nem a magas politica, nem az oktat-
lan szájhösködés, nem a magyar ruhá-
han járás, a nemzeti érzelem fitogtatása
az, mely megmenti a hazát, hanem a
népnevelés, váltett törekvés, kitartó
munka, nemzetgazdasági állapotunk fej-
lesztése az, mely képebbé tesz, hogy a
cultur nemzetek sorában, a népek lé-
térti küzdelmében helyünket szilárdul
megtarthassuk. — Szegények vagyunk
anyagilag? — Az nem igaz! — Minden
kincs eszköz rendelkezésünkre áll csak
jól kell használnunk. — Szegények va-
gyunk szellemileg, nem anyagilag! —
Belgium, Hollandia, a zord Sweiz va-
lyon pazarabbul van megáldva a termé-
szet kincseivel mint hazánk. — Jölli-
tünk, vagyonsodásunk, míveltségünk
egyedüli biztos alapja: iparunk kereske-
delmünk s főleg mezeigazdaszatunk. —
Ezeknek fejletlensége, elhanyagolása mi-
att szegény a nép. — Szegénység mellett
mikéntképzeltető a tudomány, művészet
míveltség értelmiség és haladás. — A
nagy magyar mondá s igaza van szavai-
nak „a szegénység az erkölcsi suly ki-
fejlődését lehetleníti, a szegénységnek az
elaljasodás, az elaljasodásnak a szolgál-
ság hitos következménye!“ — Nem po-
litica hanem ipar és gazdaság való ne-
künk. — Ezekre kell tekihteni egyesek
és minyjunknak.

(Folyt. köv.)

Piaczi árjegyzék.

a tordai v ásárra 1877. jan. 12. hozott
tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 ft. 50 Tavasz
tisztabuza frt. — Elegybuza 7 frt.
— kr. rozs 6 ft. 50 Árpá 4 ft. 50 kr.
Zab 2 f. 50 kr. Törökbuza 5 frt. — kr.
méter mázsa széna kötetlen 2 frt. 50
kr. Alomszalma 1 méter mázsa 36 kr.
Tüzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhahus
1 kilogramm 36 kr Disznóbus 1 kilo-
gramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 56 kr

Bécsi Tözsde.

1878. 11/1.

Magyar arany-járadék	92.40
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát. 115.50	
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát. 109.50	
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kibocsát. 74.75	
Magyar állami kötvény 1876.	67.—
Magyar vasuti kölesön	99.80
Magyar föld ehermenesítési kötv.	78.75
Temesvári földteherment. kötv.	78.—
Erdélyi földteherment. kötv.	78.—
Horváth-Slavon földteherment. kötv.85.—	
Magyar szőlődözma váltáság kötv. 81.50	
Oszt. egységes államadósság papban 63.70	
Oszt. egységes államadósság ezüsbén67.—	
Oszt. aranyjáradék	74.80
1860. állam sorsjegye	114.50
Oszt. nemzeti bankrészevény	815.—
Oszt. hitelrészevény	221.50
Magyar hitelbank	207.—
Ezüst	103.20
Cs. k. arany	5.59
Napoleonodor	9.45
Német birod. mark	58.45
London	118.30

Felelős szerkesztő és kiadótalaj. Volz B.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek, magányzók, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Román Népdalok és Balladák Moldován Gergelytől 1 frt. 20 kr. helyet csak 1 frt. 0. é.

Iskolai könyvek Alsó- és Felső Népiskolák, Községi valamint felekezeti Iskolák részére is dús választékban.

Vers személyvények Bálint Gyulától ára 25 kr. Az Illem és Tisztesség arany szabályai ára 25 kr. Őnsegély, Orvosi tanácsadó több bonzani ábrával. Dr. Ernszt L.-től ára 2 frt. Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber mit mehreren anatomischen abbildungen von Dr. Ernszt L. ára 2 frt.

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő művekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája című nagyhatású regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban levő keleti háborut öleli fel és ebből meríti tárgyát, egyes füzet ára 25 kr. mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

Hasonló módon lehet előjegyeztetni:

Az Ördög fia című regény füzeteire. Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők. Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye című regény füzeteire. Ugyan e művek megrendelői rendkívüli kedvezmény áron megrendelhetik azok

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZONRA SZÉLES ARANYKERETBEN

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is fenn irt könyvkereskedésben.

Hirdetmény.

A tordai tákarék pénztári részvény társulat V-ik évi rendes közgyűlése határnapja folyó évi februárius 24-én d. e. 9 órakor Torda város közgyűlési termében megtartandólag tüzetik ki, melyre a részvényesek oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint résztvenni kívánók, a gyűlést megelőzőnapon d. e. 8 órától d. u. 6 óráig — az intézet üzlet helyiségében működő, a jogosultság és felhatalmazások megvizsgálására, és azok érvényessége felett határozni jogosult bizottsághoz, részvényeiket a szelvényekkel ellátva a gyűlés tartamára elismervény mellett letenni kötelesek az alap szabályok 18. §-e értelmében.

A közgyűlés tárgyai:

- 1) Igazgatósági jelentés.
 - 2) Felügyelő választmány jelentése
 - 3) Az igazgató bizottmány alapszabály értelmében kisorso-landó tagjai választás utján betöltése
 - 4) Az 1877-ik évi zárszámadások, mérleg feletti intézkedés osztalék meghatározása.
 - 5) A közgyűléshez netán benyújtandó fellebbezések ellátása.
- Tordán 1878 Január 13-án tartott igazgató bizottmányi gyűlés határozatából.

K. Nagy Imre
titkár

Hirdetmény.

Volt Aranyosszék közbirtokosságának a Várfalvi határban levő „Bükk“ nevű — mintegy 50 katastralis hold erdőhelye, a rajta lévő 15 éves faterményel együtt folyó év Február hó 3-án dél előtt 10 órakor a helyszínen nyílt árverezés utján a legtöbbet igérőnek elfog adatni. —

Kikiáltási ár holdanként 55 frt. A hozzászolni kívánók a vétel ár 10 % át kötelesek bánatpénzül letenni, — Az árverezési feltételek alolirt közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Torda 1878 január 21-én.

Tarsoly Gábor s. k.
közbirtokossági elnök.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkórban szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód
Számítalan hálaíratot
mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkeresésre is.

(15—77 102)

SYLVIUS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban

Igen tisztelt uram!

F. évi aug. 7-ikéről kelt levelét vettem s azonnal választam volna, de miután fiamnál, kivel az ön *Auxilium orientis*-t használtattam a göresök elmúltak várni akartam, hogy megtudjam valjon ismétlődni fognak e azok, de istennek hála aggodalmam alaptalan volt s így fiam ismét az iskolába járhat kényszerítve látom magam ezért önnek, mint *ki Auxilium orientis* szerével fiamat visszaadta, legmelegebb köszönetem nyilvánítani.

Thieme Lajos kertész

Hogy a fenebbiek igazságon alapulnak bizonyítom.

Nitzschke F.

k. előljáró.

községi
pecsét.